

Discussion ved Landhusholdningselskabets Møder.

Mødet den 15de Marts 1865.

Hofjægermester Thygeson indlebede en Discussion over Kvægfejdning, idet han bemærkede, at Spørgsmaalet naturligvis deler sig i to, nemlig:

- 1) Kan Fejdning af Kreaturer i Almindelighed antages at betale sig, og vil en yderligere Udvikling af Fejdningen kunne ansees for at være et Fremstribt af vort Agerbrug? samt:
- 2) Hvilke ere de Midler, vi kunne anvende til Kreaturfejdning?

For Dernes Vedkommende er dette vistnok idetmindste for Diebliffet en Sag af underordnet Betydning, idet Meieridriften her staaer for høit, til at ikke Studedefjdning maa blive den underordnet, ligesom ogsaa Sjællænderne, maaskee med Urette, ansee Affætningen af Fejdvæg for at være vanskelig for dem.

I Jylland have vi derimod et modsat Forhold. Studedefjdningen spiller der en stor Rolle og gaaer ret godt; dog arbeides der formeget i Blinde; man veed ikke altid, hvor man skal affætte sine Kreaturer, ligesaa lidt som der er tilstrækkelig Klarhed over, hvordan de skulle opdrættes. Taleren mindes en Yttring af en Englænder til ham: „I opdrætte Eders Heste som Stude, og Studene som Heste!“ og

det er vist, at den nuværende almindelige Praxis trænger til Forbedring. Om Midlerne hertil, og om, hvorvidt Kreaturfødning i det Hele taget egner sig for vore Forhold, beber han de Tilstedeværende at yttre sig.

Kammerraad Grove har ganske almindeligt truffet paa den Anskuelse, at de Egenstaber, som gjøre de slesvigste Marskenge saa fortrinlige til Fødeplads for Kvæget, ikke kunne tilveiebringes andetsteds, og at de ere langt værdifuldere Besiddelser, end Jorden i Danmark; han antager ikke, at det virkelig er saaledes, men at kun de eiendommelige Forhold, som der ere tilstede, have fremkaldt denne Mening. 3 Marskengene betales gennemsnitlig 800—1000 Rdlr. pr. Demat (tilnærmelsesviis 1 Td. Rd. dansk) i Kjøbesum, og indtil 50 Rdlr. aarlig i Veieafgift deraf, medens 1 Td. Land hertillands neppe vil indbringe mere end 15 Rdlr. aarlig i Forpagtning, og altsaa stulde synes at maatte være af langt ringere Værfæfthed; men see vi hen til, at der her gaaer 10—11 Rdlr. aarlig i Skatter og lignende Afgifter af en Td. Land, og at 10 Rdlr. maa beregnes til Underhold for Jordbrugerens Familie, hvilke Udgifter ikke komme i Betragtning ved Marskengene, hvor der ingen Boende er, og hvor Forlandet bærer de ubetydelige Afgifter, bliver Forfjellen kun ringe.

En god Marskeng holder sjældent mere end 4 Tdr. Land, er indhegnet af en bred Grøft med Dige og gennemfkaaret af 18" dybe Grøfter, der ligge 32' fra hverandre. Bliver Sommeren tør, maa Saltvandet flippes ind i Grøfterne, for at drive det ferske Vand høiere op i Grunden. Græsset afflaaes aldrig, og Faarehold er et nødvendigt Apparat til Jordkraftens Vedligeholdelse. Man holder ogsaa derfor gode Kjødfaar, som ere vænede til at gaae ude om Vinteren, og altsaa medføre en billig Drift. Ved Faaregjøbningen tilligemed Paaføring af Tang opdrives det Land, som i Marsken omdannes til Eng, og vi have her i Landet store Kyststrækninger, der maatte kunne arbeides op paa en lignende Maade.

Paa de slesvigſke Marſſenge holdes gjennemſnitlig pr. Demat 1 Stk. Hornbæg eller 4 Faar, hvis Fodring altsaa ſkal æquivalere mindſt 50 Rdlr. I Virkeligheden vindes imidlertid adſkilligt mere paa dem, da Fæderne foruden Jordleien jo tillige maae udbringe ſig ſelv en Fortjenefte deraf.

Fra Thyland ſælges i Reglen c. 1000 Dyr henad Vinteren til Ditmarſſen, hvor de halmfodres, indtil de om Foraaret føres til den Eiderſtedtſke Marſſ.

Hoffjægermeſter Thyggeſon bemærker, at Udgiſtsforholdene ved Studedefningen i Marſſen og i Thyland altsaa ſtemme temmeligen overeens, idet man ſidſte Sted beregner Vinterſpølfodringen til c. 50 Rdlr. — eller nøiagtigere 8 Rdlr. maanedlig — pr. Høved. Det undrer ham at høre, at Ditmarſſerne holde Dyrene paa ſaa knapt Vinterfoder, da Erfaring viſer, at ſaa ſtore Forandringer, ſom det derefter maa være for Kvæget at komme paa Marſſengene, altid medføre en længere Stilſtandsperiode i deres Udvikling. Aldeles at undgaae en ſaadan, lader ſig viſtnok ikke tænke; men jo federe de ere, naar de komme ud, deſto hurtigere ville de komme over den.

Proprietair Jacobæus frygter for, at vi paa langt færre Steder, end Kammerraad Grove ſynes at mene, ville være iſtand til at danne os kunſtige Marſſenge. Allerede et Forhold, der tilſteder at indlade Saltvandet i Grøfterne, ſom det forklaredeſ at man gjør det i Slesvig, og ſom viſt ikke alene virker ſom Middel til at hæve det ferſte Grundvand, men ogſaa gavner ved direkte at tilføre Græsroddeerne nærende Stoffe, kan jo kun ſtaffes tilveie de ſaa Steder, hvor Havet ligger dertil; og Anvendelſen af Tang ſom Gjødningsmiddel er ligeledes kun mulig i forholdsviis ſmaa Diſtrikter.

Kammerraad Grove tillægger ingenlunde de af den ſidſte ærede Taler fremdragne Momenter nogen afgjørende Betydning ſom Betingelſe for Marſſdannelsen. Det anſees i det Slesvigſke for en Ulykke, naar man, for at tvinge Ferſkvandet iveiret, nødsages til at indlade Havet, da det iøvrigt antages at ſtade Engvæxten, — og hvad Tangen angaaer, da er den

vistnok et fortræffeligt, men ingenlunde det eneste brugelige Gjødningsmiddel hertil. Saavel uden Grøstehystem som uden Tangujødning er meget Land blevet omdannet til Marskeng.

Kammerherre Wichfeld ophlyser, at medens man paa Holland næsten aldeles ingen Studesedning forefinder, og kun liben Sedning af Faar, der i Reglen udføres i halvsebet Tilstand, saa er Svineseedningen (ved Valle og Korn) meget almindelig der, og har især faaet Opsving, siden der for en Deel Aar siden aabnedes en ny Dampskibsroute sønder paa.

Hoffjægermester Thygesson beder de Tilstebeværende at udtale deres Erfaringer, om hvorvidt Sedningen har betalt sig for dem.

Forvalter Westergaard har meest kun sebet Thyre, og ingen slynderlig Fordeel havt deraf.

Capitain Wilde bemærker, at efterhaanden som Transportmidlerne ere blevne bekvemmere, har Udførslen af Slagtekvæg fra Ddssherred tiltaget; med Hsefjords-Dampskibene førtes i 1864: 850 Stkr. Kalve til Kjøbenhavn, mod 150 Stkr. i 1858, og Studene havde i det sidstforløbne Aar været transporterede i et Antal af 550, hvortil der ogsaa var naaet igjennem en aarlig jevn Tiltagen i Mængde.

Profesfor Børgensen finder det sandslynligt, at Danmarks Handel med Fedekvæg i den nærmeste Fremtid vil blive af forøget Betydning for os, idet den nylig istandbragte regelmæssige Dampskibsfart til England vil byde os alle Fordelene af en let Forbindelse med Verdensmarkedet, uden at Kvantiteten af de Varer, vi føre dertil, kan tænkes at ville trykke Priserne. Der forestaaer vistnok i Studehandelen et lignende Opsving som Smørret i de senere Aar har faaet.

Det vilde være interessant, om her kunde erholdes nogen Oplysning om Forholdet mellem den oekonomiske Side af Korn-, Græs- og Drankseedning.

Baron Rosenkrantz har af sine Foretagender med Studeseedning ikke havt nogen slynderlig direkte, derimod nok en indirekte Fordeel. Ved paa sin Gaard i en Række af Aar at opfodre næsten alt Kornet, har han været istand til at give sine Forder

en Gjødningskraft, som har bragt dem til at producere 24—30 Fuld Havre. Kun ved at indkjøbe Dyr i god Foderstand til Fødning, har han faaet sine Udlæg godtgjorte. I den sidste halve Snees Aar lader han altid Straa og Kjerne, og naar Koerne ere frose da ogsaa disse, føge til Kreaturerne, og har sporet en paafaldende god Virkning af denne Fremgangsmaade.

Hoffjægermester Thygeson spørger, om ikke Studesfedningen vilde betale sig bedre, naar den forenedes med eget Opdræt?

Baron Rosenkrantz maa efter sine Erfaringer bevare dette Spørgsmaal benægtende; — i ethvert Tilfælde burde saa Tilslæget stee ved Marskkøer og de kraftigste jydskke Tyre. — Ved hvert Halvaar at indkjøbe 2-aarige Dyr i nogenlunde ordentlig Stand, og sælge dem til Slagtning efter 1½ Aars Forløb, — altsaa indrette en regelmæssig treleddet Turnus, — benytter man vist den fordeelagtigste Fremgangsmaade.

Derefter indlede de polytechnist Candidat Segelcke en Discussion om Uskueligheden af et større og bedre Kvægmarked i Kjøbenhavn, med følgende Foredrag:

Mine Herrer! Som det vil være dem bekjendt, indlede de jeg for nogle Uger siden i Kjøbenhavns Amts Landbosforening en Discussion om Affætningsforholdene her i Landet for landoekonomiske Produkter. Der var imidlertid en Green af Affætningsforholdene, som jeg dengang ganske undlod at hentyde til, nemlig Kvægmarkedernes Indretning. Det var mig vel fuldkommen klart, at der ogsaa i denne Retning var meget, man kunde ønske anderledes og bedre, end vi for Tiden have det, og navnlig naar man fæstede Diet paa det kjøbenhavnske Kvægmarkeds Tilstand; men Trangen til Forbedringer forekom mig dog i Diebliffet saa ulige større og mere almindelig i andre Retninger, at jeg maatte ansee det for rigtigst at opsætte Drøftelsen af den nu foreliggende Sag til en senere Leilighed. I de Forhold, der i saa Henseende vare de bestemte for mig, er der imidlertid i den mellemliggende korte Tid skeet ikke ringe Forandringer, og det er Grunden til, at

jeg allerede nu i Overensstemmelse med Præsidiet's Ønske skal søge at fuldstændiggjøre den fremkaldte Discussion af Afsetningsforholdene ved her særligen at fremdrage Spørgsmaalet om et større og bedre Kvægmarked i Kjøbenhavn. Ved den i sikker Udsigt stillede Udgang til Udførsel af Kreaturer fra Kjøbenhavn til England har dette Spørgsmaal faaet en Betydning, det ikke før besad, og er fra at være en Sag næsten kun af local Interesse, voxet til at blive en Sag af ikke ringe Vigtighed for større Dele af Landet. —

Skal nemlig Kvægudførselen trives, som jeg troer vi Alle maae ønske, da vil det snart vise sig, at et godt og velindrettet Kvægmarked nær Hovedudførselsstedet er en Nødvendighed. I Begyndelsen vilde Landmændene vel selv blive nødt til at forsende og lade Kreaturerne forhandle i England for egen Regning og Risiko; men er Sagen først bragt i Gang, vil der ubetwivl opstaae Mellemandlere, som opkjøbe Kreaturerne her og overtage Forsendelsen og Forhandlingen. For at dette skal kunne stee, maa Kjøbenhavn have et større og bedre Kvægmarked, end det i Diebliffet besidder, og det samme vil gjen tage sig i den eller de jydste Byer, der senere maatte blive Udgangspunkter for den direkte Kvægudførsel til England, om end Trangen der vel aldrig vil blive saa stor som i Kjøbenhavn. Spørgsmaalet foreligger foreløbigt imidlertid kun for Kjøbenhavns Bedkommende, og jeg skal derfor her ubelukkende holde mig til de Forbedringer, som der maae ansees for ønskelige, og det saameget mere, som lykkes det først at gennemføre en heldig Ordning i Hovedstaden, vil den jo senere let kunne overføres andetsteds, naar og hvor det maatte vise sig fornødent.

Det nuværende Kvægmarked i Kjøbenhavn, den saakaldte Trommesal, er under al Kritik slet, selv om det kun opfattes som et Marked for Byens egen Forsyning. De Fleste af Tilhørerne tør jeg antage kjende det af sørgelig Berømmelse. For de af dem, der ikke kjende det, turde det være tilstrækkeligt at anføre, at Kjøbenhavns Magistrat, der, som De let vil kunne

forestille Dem, vil være den sidste til at bryde Staven over en Institution, hvorfor den bærer Ansvar, selv allerede for 7 Aar siden, i 1858, har erklæret, at det var „en uafviselig Tidens Forbring“, at der blev foretaget Forandringer med det. Noget Forbring er imidlertid ikke skeet! Vægges hertil, at der nu, som paaviist, maa stilles langt større Forbring til Kjøbenhavns Kvægmarked end dengang, antager jeg derfor, De vil give mig Ret i, at det vilde være at spille Deres Tid, hvis jeg opholdt Dem med en Beskrivelse af, hvor slet, hvor mangelfuldt, hvor utilstrækkeligt det er. Den Tid, der er levnet her i aften vil vist med større Nytte kunne anvendes til at drøfte, hvorledes det nye Kvægmarked bør være, og hvilke Skridt der bør foretages, for at sikre en hurtig og heldig Ordning af det.

Jeg har i det Foregaaende allerede nævnt Hovedgrunden til, at man maa ønske denne Sag fremstjndet. Det turde her være Stedet at tilføie, at Hensynet til at finde en god Plads for det nye Kvægmarked, gjør det ikke mindre ønskeligt. Om Pladser, der egne sig til deslige Niemeed, er der altid stor Rift, og kun den, der kommer først og arbejder stærkest, kan haabe at gaae af med Seiren. Det er i saa Henseende yderst betegnende, at den Plads, som af Kjøbenhavns Magistrat i 1858 blev erklæret for den hensigtsmæssigste, idetmindste tildeels er disponeret over til andet Brug, saa at dens Benyttelse til Kvægmarked nu er afftaaren. Ved Nedlæggelsen af Kjøbenhavns gamle Jernbanestation er dette Tab maastee heldigt erstattet, men denne mulige Udvei til en hensigtsmæssig Ordning vil uden al Tvivl ligeledes være afftaaren, inden en Beslutning engang bliver taget, saafremt Sagen ikke bliver fremstjndet med mere Iver, end hidtil er skeet. Hensynet til at erholde en god Plads for det nye Marked gjør derfor ligeledes en snarlig Afgjørelse yderst vigtig; thi den Slags Held, man her har havt, tør man ikke regne paa vil gjentage sig ofte. Hermed være dog intet sagt, om hvorvidt den antydede Plads virkelig vil være den bedste, der

kan opnaaes; thi det Spørgsmaal kan kun ufuldstændigen drøftes, før man er enig om, hvilke Betingelser der maa opstilles for det nye Marked. Disse ere nu, ifølge hvad jeg kan skjønne, følgende:

1) At Markedspladsen ligger paa et bekvemt Sted. Tilførlerne af Kvæg komme og ville komme deels ad de store Hovedlandeveje, der fra Vest, Nord-Vest og Nord føre ind til Byen, deels ad Jernbanen, og deels endelig søværts og derved fra Havnen af. Afgangen maa tænkes at gaae deels til Havnen, forsaavidt Kreaturerne sælges til Udførsel, deels til Vesterbro, forsaavidt man tænker sig, ligesom nu, Sædet for Byens Slagterier at forblive der, og ikke disse knytte til selve Markedet. Markedspladsens Beliggenhed er derved bestemt. Den maa øiensynlig vælges Vest eller Nord-Vest for Byen, og saaledes, at den knytter sig nærmest muligt til et af Overfæringspunkterne for de Hovedveje, der føre til Byen, og de, der omcirkle den. Den maa endvidere ubetinget ligge nær ved en Jernbanestation, og dette sidste er saameget vigtigere, som man i en ikke fjern Fremtid tør haabe at see Jernbanen ført ned til Havnen, og da kunde vente at see Byens Gader befrie for Kvægtransporten til og fra Havnen, uden at behøve at lægge et meget hæmmende Baand paa Handel og Omsætning, som nu tildeels er Tilfældet. — Kunde hermed forenes, at Markedet ikke fjernes for langt fra sin nuværende Plads, vilde jeg ansee det for meget ønskeligt, da man derved vilde undgaae at virke forstyrrende paa en Mængde private Eiendomsforhold. Dette sidste Hensyn bør dog selvfølgelig søges afhjulpen paa anden Maade, saafremt det Heles Lærv ellers maatte antages at komme til at lide derunder.

2) At Markedspladsen er stor nok i og for sig til en hensigtsmæssig Udstilling af de Kreaturer, der komme til Markedet, samt stor nok til at optage de Bygninger, der ville være fornødne, og endelig saaledes valgt, at en senere Udvidelse ikke er

affkaaren. Selv om det derfor erkjendtes, at en 5--6 Tdr. Land i Diebliffet og for den nærmeste Fremtid vilde være tilstrækkeligt, maatte der være Plads til, at Markedet senere kunde udvides til den dobbelte Størrelse, saafremt det skulde vise sig fornødent. Dette Punkt er saameget vigtigere at fastholde, som det ligger udenfor mennesselig Beregning at sige, hvorledes Forholdene vilde stille sig om en 10--20 Aar, medens det er let at forudsige, at hvis Nabogrunden engang er bebygget, vil det koste 10--20 Gange mere at faae Pladsen udvidet, end naar man fra først af havde indrettet sig derpaa.

Markedspladsens heldige Indretning er selvfølgelig en overordentlig vigtig Ting. Den maa være systematisk, saaledes, at Enhver let finder sig der til Kette, Sælgerne og Kvægdruerne med deres Dyr, og Kjøberne ligesaa. Markedet maa være let overskueligt. Det maa indeholde Plads til Opstilling af Kvæg i Rader under aaben Himmel, og ved Siden deraf aflukkede Baase til Faar og Sviin, til Svinene dog uden Tvivl under et fritstaaende Tag. Paa en anden Deel af Markedet maa være Plads til Udstilling af Heste, ligesom til at prøve dem. De Dyr, der komme fra fjernere Steder, ville ikke komme paa selve Markedsdagen, ligesaa lidt som de nu gjøre det, og det bliver derfor nødvendigt at sørge for Staldrum til dem. For Tiden opstaldes de i Gæstgivergaardene paa Vesterbro mod Betaling, der erlægges indirekte i høi Priis for det Foder, der kjøbes. Selve Markedet maa imidlertid kunne afgive de fornødne Stalde hertil, tilligemed det dertil hørende Rum til Fourage, som der altid maa være Udsalg af paa Markedspladsen. En saadan Ordning vilde stemme med Indretningen af Londons nye Kvægmarked, der, som De maastee veed, er opkaldt efter Kjøbenhavn, og officielt fører Navnet Copenhagenfield marked.*) Dette sidste, indrettet for omtrent 10 Aar siden, bestaaer af en stor med Muur indhegnet Plads, den egentlige Markeds-

*) I daglig Tale gaar det i Regelen under Navn af Islington marked.

plads, og en Række store Stalde, eller bedækkede Følde, som man maaskee bedst betegner dem, der ligge umiddelbart op til Markedspladsen, kun adskilte derfra ved en Vei. Paa selve Pladsen staae langs den ene Side to lange aabne Bygninger, det er, Tage paa Piller, til Udstilling af, hvad der ønskes udstillet under Tag; men den øvrige og langt større Plads er fri og ubedækket. Kun midt paa den findes endnu en taarnagtig Bygning, nærmest for Opsynspersonalet. I denne findes dog tillige en Beværtning, og hvis jeg ikke husker feil, endvidere Bankcontoirer. I England gaaer man nemlig ikke som her-tillands omkring paa Markederne med fyldte Tegneböger, men berigtiger Omsætningerne for største Delen ved Hjælp af Bankanviisninger, og for at lette disse, seer man Bankerne med deres Contoirer følge Kreaturmarkederne selv op paa Skrænterne af de skotske Høilande. Paa det store Falkirkmarked for skotske Høiland-kaar og Kvæg, der afholdes hvert Efteraar paa en aaben Mark, fjernt fra nærmeste By, saae jeg saaledes 8 til 10 af Skotlands største Banker have opslaaet deres Contoirer og drive deres Forretning i interimistiske Fjelleboder, meget liig dem, vi see paa vore Krammarkeder. Fjelleboden staaer der kun, og Forretningen drives kun den Dag eller de 2 Dage, Markedet varer, men i den korte Tid steer der uden tvivl meget betydelige Omsætninger i og ved Bankernes Hjælp, til stor Bekvemmelighed for Kjøberne. Skjøndt jeg ikke veed det med Bestemthed, er det derfor rimeligt at antage, at i nævnte Bygning paa Copenhagenfeld ogsaa findes Bankcontoirer. Hos os, hvor selv de større Landmænd endnu ikke ret have vænnet sig til Brugen af Banker og Bankanviisninger, vil Indretningen af saadanne Bankcontoirer være af mindre øieblikkelig Interesse; men for Fremtidens Skyld burde man dog vist tage Hensyn dertil. De større Kvæghandlere og Commissionairer maatte dernæst ligeledes i den eller de Bygninger, der opførtes, kunne finde Plads til deres private Contoirer, hvilket ogsaa er Tilfældet i London.

Ordnet paa denne Maade, vilde et Marked være istand til faa temmelig at opfylde de Fordringer, som hertillands om Sommeren vilde kunne opstilles dertil. Vort Klima om Vinteren er imidlertid for koldt, til at aabne Pladser eller aabne Folde da ville kunne tilfredsstille, og det bliver derfor nødvendigt, som allerede ovenfor antydet, at belave sig særligt paa Vinteren. Lødekøer og fede Kreaturer taale ikke timelang stillestaaende Udstilling i koldt Veir uden at tabe derved, de sidste ihvertfald ikke uden at tabe i Udseende, og Sælgerne ville derfor sikkert gjøre Forbring paa, at Markedet i Vintertiden forlægges til lune Stalde. Vi see derfor ogsaa nutildags hele Handelen paa denne Tid af Aaret henlagt fra Trommesalen til Gæstgivergaardene og Kvæghandlernes Stalde op ad Vesterbro, og i det mindste endeel af de Staldbygninger, der opførtes, maatte derfor være saaledes indrette, at de ved Siden af om Sommeren at tjene til Natteopholdssted for Dyrene, tillige kunne tjene til Kvægmarked om Vinteren. *) Noget stor Udstrækning vilde dog denne Afdeling neppe behøve at gives, da Dampskibsfarten i den koldeste Tid jo vil være standset, og Kvægmarkedet derfor indskrænket til Byens Behov.

3) At der i Nærheden af Markedspladsen er Plads til offentlige Slagterier og desl., er den tredie Betingelse, som vist burde opstilles ved Valget af Plads for Markedet. Jeg skal imidlertid vel vogte mig for at præcisere dette sidste Ønske og derved paa en Maade gjøre Kvægmarkedets Forbedring afhængig af Spørgsmaalet om offentlige Slagterhuse i Kjøbenhavn, en Sag, hvorover der synes at hvile en sær uheldig Skjæbne, da Forhandlingerne derom nu alt have udstrakt sig over 50 Aar.

Foruden de anførte, var der endnu adskillige andre Betingelser, man maatte ønske, at det nye Kvæg-

*) Den hensigtsmæssige Indretning af disse Stalde er et overordentligt vigtigt Punkt, hvorom jeg senere, naar Sagen er rykket videre frem, skal tillade at ytre mig, støttet paa de Oplysninger, jeg desangaaende har indsamlet.

marked maatte opfylde; jeg antager imidlertid at have anført de vigtigste, det maatte opfylde, for at det skulde kunne tilfredsstille Landmændenes Læbe. Fra Byens Side vil der naturligviis være ikke faa sanitaire Hensyn at tage, saavel ved Valget af Plads som ved Indretningen af Kvægmarkedet, men dette Spørgsmaal foreligger ikke her.

Efter saaledes at have drøftet de Betingelser, der maatte stilles til det nye Kvægmarked, kommer jeg naturlig tilbage til Spørgsmaalet om Valget af Pladsen. Saavidt jeg har kunnet bringe i Erfaring, er der for Tiden 3 Pladser, der kunde være Tale om at vælge imellem, nemlig 1) den gamle Jernbanegaards Terrain paa 12—16 Tdr. Land, der halvt tilhører Staten, halvt Jernbanen; 2) det aabne Terrain mellem Ladegaardsaaen og Assistentkirkegaard, et Areal, der ligeledes er en 14—16 Tdr. Land, og som eies af „Bikuben“, og for det 3die kunde jeg tænke mig Markedet henlagt i Nærheden af Frederiksberg Jernbanestation, nær Falkoneeralleen, saafremt man af sanitaire Hensyn maatte ønske det fjernet fra Byen, og dog paa et Sted, der opfyldte den Betingelse at communicere ved Jernbane og Hovedlandeveiene med Landet og ved Jernbane med Havnen, samt ligge paa Veien til Vesterbro. Den tidligere Plan var at henlægge Kvægmarkedet til Vesterfælled; men denne maa ansees som bortfalden, deels ved at der er disponeret over det oprindelig paatænkte Terrain til Begravelsesplads og lignende Niemeed, deels ved Jernbanens Forlæggelse. Om hvilken af de 3 Pladser, jeg har nævnt, der bedst vil egne sig, ville Meningerne sikkert være meget deelte, men om eet troer jeg de Fleste maa være enige, og det er, at det vilde være særdeles uheldigt, om der blev disponeret over den ene eller anden af dem, inden Spørgsmaalet om Kvægmarkedets Beliggenhed er afgjort.

Det, jeg derfor meget maa ønske, at De ved deres Udtalelser ville støtte, er, at et nyt og bedre Kvægmarked i Kjøbenhavn er en Nødvendighed og af stor Betydning ikke

blot for Kjøbenhavn, men ogsaa for en stor Deel af det øvrige Land, og at det derfor, ligesom af Hensyn til Opnaaelsen af en gunstig Plads, er i høieste Grad ønskeligt, at denne Sag nyder skyndsomst Fremme.

Baron Rosenkrantz kan ikke samstemme med den ærede Indleder i, at Indretningen af Kvægmarkedet i Kjøbenhavn skulde være en Sag af Vigtighed for hele Landet. For Sjællands Vedkommende kan det vel gjælde; men Transporten af Dyrene frem — og, hvis de ikke blive affatte, da ogsaa tilbage — er for kostbar for Byderne, til at de kunne have nogen Fordeel ved den Sag. Et almindeligt dansk Kvægmarked maa henlægges saaledes, at Dyrene kunne føres nemt dertil, i Aarhus t. Ex., eller vistnok allerbedst i Holstebro.

Præsidenten gjør Taleren opmærksom paa, at Discus-sionsemnet ikke er Oprettelsen af et nyt indenlandsk Kvægomsætningssted, men en Omordning af den eksisterende, aldeles uundværlige Markedsplads i Kjøbenhavn.

Candidat Segelcke tør ubetinget paastaae, at det er en Sag af Betydning for hele Landet; — at der, som han veed er Tilfældet, for Diebliffet paa Grund af Dampskibsfartens Standsning er samlet i Aarhus en stor Mængde Stude fra Viborgeggen, bestemte til Kjøbenhavn, tyder just heller ikke paa, at man i Sylland anseer Kjøbenhavn for et saa misligt Affætningssted.

Professur Prosch kan ikke ansee det for heldigt andet, end at afholde Markederne ved de store Conjunctionssteder, og Kjøbenhavn er jo uden Sammenligning Danmarks største, — og om Byderne end aldrig sendte et eneste Dyr herover, vilde de dog have Gavn af Markedet her, idet de kjøbenhavnske Priser maae virke tilbage paa hele Landet. Nogen Concurrance med Verdensmarkedet tyder Kjøbenhavn vissest ikke, dertil er man her for lidet kræsen, og nøies hovedsagelig med Meieriffaldet, eller Kjøddyr, der ikke modtages andre Steder.

Med Hensyn til Indretningen af en ny Salgsplads, da bør vi søge at henlægge dertil alt, hvad der staaer i Berøring

med denne Handel. Slagterierne maae sættes i umiddelbar Forbindelse dermed, saa at al Drivning af Dyrene efter Salget kan undgaaes, ogsaa at en mere concentreret Arbeidsmaade kan bringe større Gjødningssubbytte af Slagteriaffaldet o. s. v. — Vigtigere end at komme nær ind til Hovedstaden, hvormed en Sporvei kan bringe en let Forbindelse istand, er det at faae en rummelig Plads til Torvehaller, Slagterhuse, Larmvadsferier, Fedtkogier, Gjødningssfabrik m. m. Hertil vil den gamle Jernbanegaard ikke være rummelig nok. Kallebodstrands Indretning forestaaer i en nær Fremtid, og et Anlæg derved, noget sønder paa, vil saa blandt andre Fordele ogsaa byde en nem Forbindelse med Havnen.

Statsraad Drewsen vil foruden de tre Pladser, som have været nævnte her, henlede Opmærksomheden paa det Terrain imellem Vesterbro, Jernbanegaarden og Husene ved Vestervold, som vil blive disponibelt ved en eventuel Tilfyldning af Stadsgravene.

Lektor Stockfleth maa i enhver Henseende støtte de mod de nu bestaaende Forhold reiste Anker. Kvægmarkedet eksisterer næsten ikke mere som saadant. Paa Grund af Trommesalens uheldige Egenstaber afflutes nu de vigtigste Handeler i Gjæstgivergaardene.

At nogen saa bethdelig større Plads end de omtalte skulde udfordres, troer han dog ikke, da det jo kun er Køerne, — som efter vor Skik skulle kæde hos Sælgeren, — der ville optage Plads i længere Tid. Saavel af sanitaire Grunde, som fordi Kvægets Afsladning af Bognene varer forholdsvis længe ved Hovedstationen, turde den gamle Jernbanegaards Terrain dog maaffee være mindre anbefalelig.

Foruden de mange andre Bygninger, som ere omtalte at maatte findes paa Markedet, skal ogsaa mindes om et Hus til Driverne.

Profesor Brosch antager, at de høie Priser paa Byggegrunde umiddelbart ved Byen maae fremtvinge en Henlæggelse af Etablissementet til den ydre Veikreds.

Capitainlieutenant Wilde frygter, at Gevinsten ved den billigere Grund længere ude vil gaae tabt i Omkostninger ved Omladning og særskilte Sporveie, naar man fjerner sig for meget fra Jernbanen og Havnen.

Profesfor Brosch erindrer om Stationen ved Frederiksberg og den sandsynlige Oprettelse af en ved Lygten.

Lektor Stockfleth er villig til at erkjende, at jo nemmere Folk kunne komme til Stedet, desto livligere blive Forretningerne; men herinde bliver Anlægget dog nok for kostbart.

Candidat Segelcke holder ingenlunde bestemt paa Pladsen for den gamle Jernbanegaard, men havde blot villet frembrage ogsaa dens Anvendelighed til Drøftelse, inden en anden Bestemmelse toges med den.

Profesfor Jørgensen ønsker at høre Udtalelser, om hvorvidt det kunde ansees for heldigt, at det kgl. Landhuusholdningselskab gjorde noget virksomt Skridt i denne Sag, om Hvem det da skulde henvende sig til, — om Indsamling af mere Materiale til Spørgsmaalets yderligere Behsning skjønnes fornødent, o. s. fr.

Candidat Segelcke havde fremdraget Sagen her blot for at give den en ny Behsning, og uden i den Retning at have tænkt sig at stille nogen bestemt Opfordring til Selskabet, men maatte dog ansee det for særdeles godt, om man herfra vilde forsøge at paavirke Regjeringen til at fremdrive Sagen. At henvende sig derom til Borgerrepræsentationen, hvorunder den egentlig forterer, troer han, efter de gjorte Erfaringer, at maatte betragte som frugtesløst.

Mødet den 31te Marts 1865.

Statsraad Tesdorpf indlede en Discussion over Afsetningen af Jernbælg i England og Skotland med følgende Meddelelse*):

*) Statsraad Tesdorpf var just hjemkommen fra en Reise i England og Skotland, som han havde foretaget for at bringe en direkte Dampskibsforbindelse tilveie.

Fedningsspørgsmaalet har gjentagende været forhandlet ved vore Landmandsforamlinger, uden at noget egentligt Resultat foreligger; Grunden dertil er, at medens vel Huusdyravlen tilbrager sig vor Opmærksomhed, er den Mening gammel hos os, at en Forvandling af Markens Produkter i Rjød ikke betaler sig for os; i de magre Egne opdrætte vi, men Fedning have vi egentlig ikke givet os af med. — Den jydskke Stud modnes seent og giver silbig sin Opdrætter Erstatning; paa Nerne foretrække vi at forvandle vore Fedningsfurrogater i Meieriprodukter og Uld; under de nuværende Rjødpriser i Sammenligning med Prisen paa Meieriprodukter er det ikke tillokkende at fede; — andre Værdier maae tilveiebringes ved et udvidet Marked, og dette kunne vi kun forstaae os i England og Skotland, idet selv aaseet fra de seneste Tildragelser Fastlandets Markeder kun ere Mellemveie.

Vi skulle gaae den direkte Vei.

Spørges der, om vi kunne fede for det engelske Marked, bliver Svaret, at det er en ny Bane, som skal brydes, og vi, de store Jordbrugere, ere kaldede til at bryde Isen, men vi maae da give Kærepenge, altsaa maae vi være forsigtige. — Dette skal udtales for ikke at vække sanguinske Forhaabninger, men samtidigt tør han opfordre den danske Landmand til at have sin Opmærksomhed stærkt henvendt paa Fedning; det er ikke Opgaven at angive Ulemperne ved, at Fedningen ikke betaler sig, men Hensigten er at henlede Opmærksomheden paa, at vi ved Fedningen maastee kunne staae Algerbruget en ny Indtægt, hvortil det trænger haardt; Kornet møder stærk Concurrence fra alle Verdensdele, og vi anvisees derved, nøie at følge Landmanden i England og Skotland, der kun ved et udvidet Huusdyrbrug har kunnet svare sin Afgift og betale den høie Arbejds løn.

Han vil nu meddele, hvad han har seet ved at bereise de engelske Kvægmarkeder, som han besøgte under sit Ophold for at træffe Aftale om en Dampstibsforbindelse mellem Danmark og England; — Priserne vare temmelig eens paa de forskjellige

Markeder; i London, Edinburgh og Glasgow var Forfjellen kun $1\frac{3}{4}$ Sk. pr. Pd.

Priserne i Edinburgh vare:

bedste Drefjød og Kviejød	28 $\frac{1}{4}$ Sk. pr. Pd.	
fedede ældre Køer og Tyre	24	- -
Faarekjød	33 $\frac{3}{4}$	- -
Merinos	4 Sk. lavere.	
slagtede Sviin	19 $\frac{1}{5}$	- -
levende Sviin	21 $\frac{1}{5}$	- -

alt af vel fødrede og ikke for knoklede Dyr. Den danste Stud er overordentlig hndet, især paa Grund af det modnere Kjød, endog over den engelske, dog under den skotske; ogsaa vore Køer og Kvier af alle Racer kunne, vel fedede, vente et godt Marked saavel som Faarene. — Den magre Stud, som er saa vigtig for Jylland, vil ogsaa kunne udbringes høiere i England end i Slesvig, især naar den ved passende Krydsning kunde blive tidligere moden og mindre knoklet, og ved en bedre Pleie i de yngre Aar ikke afgav saa mange Individier, der ikke lønede Fedningen. — Forsøg bør man gjøre med den magre Stud, men foreløbigt kun Forsøg.

For Bestyrelsen af Landhuusholdningssekselskabet var det klart, at vi maatte udvide vort Marked, og den henlede Ministeriets Opmærksomhed paa Gavnligheden af en direkte Forbindelse med England; samtidigt dermed traadte Selskabet i Underhandling med et Dampskibsselskab i Leith, der er vel funderet med Midler og vel renommeret saavel for omhyggeligt Valg af Skibe som af Førere og Besætning, hvis Skibe allerede have seilet paa Kjøbenhavn, og med hvilke der er affendt en stor Deel Smør; og skal Export finde Sted i en saadan Afstand, er det af Vigtighed, at Skibene opfylde alle de Forbringere, vi kunne gjøre til dem, og at Transporten bliver saa bekvem som mulig. I denne Henseende troer han, at Sagen er lykkedes.

Fragterne ere bekendte; de kunne vanskeligt være lavere, saaledes for Stude 1 £ paa Dækket, 2 £ under Dæk pr. Høved; 2 $\frac{1}{2}$ sh. pr. Faar eller Sviin; denne sidste Priis kan maaskee

være vel høi, men kan ventes lavere, hvis Havneafgiifterne kunne blive nedfatte.

Størst Banffelighed havde det med at faae Directeuren for Dampskibsfelskabet til at give noget Løfte om at skaffe Kreaturerne Bestyttelse i ondt Veir, og han vilde kun love, at der skal blive gjort, hvad der kan gøres i den Henseende; det er forbundet med stor Banffelighed at anbringe nogen Skjerm i ondt Veir, hvorom han selv havde overtydet sig paa Touren fra Hamborg til Leith, men det er jo navnlig i den gode Aarstid, at Exporten skal stee.

For at sikke Farten har Landhuusholdningsfelskabet bestemt at sende en Conducteur med Skibet, der ikke alene passer Dyrene, men ogsaa i paakommende Tilfælde dræber dem; dræbt i rette Tid taber Dyret dog kun 25 pCt. af sin Værdi. — Paa Skibene fra Hamborg til Leith mangler et saadant Tilfyn, men det beklages meget af Capitainerne. — Vi have jo dertil fra Kjøbenhavn eller fra Aarhus en 20 Timer længere Fart.

Kreaturernes Salg i Skotland skal derefter ordnes; Landhuusholdningsfelskabets Plan var først, at Conducteuren skulde paasee Salget og medbringe Pengene; men denne Tanke maa opgives, da Kreaturerne maae være paa Stedet 3 til 4 Dage før Markedet, for at gjenbinde deres Udseende; fra det nordlige Skotland komme de altid til Edinburgh saa lang Tid før. Conducteuren er altsaa paa Hjemreisen, før Salget stee.

Vi maae følgerig have en betryggende Commissionair, som sender Beretning om Markedet og Regnskab for Pengene; af den Grund rettebe han den Opfordring til den danske Generalconsul i Leith af Huset Barry, Barclay & Comp. midlertidig at være Agent, hvilket han paatog sig; der maa være Adressebrev med Kreaturerne til dem, og de træde da direkte i Forbindelse med Afladeren; de sælge dem naturligviis ikke selv, men overgive dem til en Commissionair, hvortil han anbefaler William Ritchy, der benyttes meget af de skotske Farmere og udelukkende er Commissionair.

Huset Barry, Barclay & Comp. beregner sig for Agenturen 2 pCt; Commissionairens Honorar er for Lam og Svin 6 a pr. £, for Hornkvæg 3 a pr. £, for Kalve 3 a pr. £, for Faar 4 a pr. £.

For Fodring under Markedet beregner han sig 3 sh. 6 a pr. Stud, 4 a pr. Faar; heri er Alt indbefattet.

Det staaer naturligtviis Enhver frit for at benytte en anden Commissionair, ligesom Selskabet i det Hele ikke ønsker vedblivende at have Sagen i sin Haand.

Vandhuusholdnings-selskabet havde oprindeligt tænkt sig 3 Skibe til Farten, nemlig 2 fra Kjøbenhavn og et fra Aarhus; men Selskabet i Leith erklærede, ikke at kunne gaae ind paa mere end 2 Skibe, hvoraf da det ene paa Touren fra Kjøbenhavn anløber Aarhus; naar det kan betale sig, vil Selskabet træde til med flere Skibe.

Han agter at indgive en yderligere Beretning til Vandhuusholdnings-selskabet, da det er af Vigtighed, at dette Anliggende stilles saa stærkt frem som muligt; jo klarere Landmanden seer Tingene, desto villigere gaaer han ind paa den.

Vi have taget Initiativet, Udsaldet ligger i Landmandens Haand, og hans Collegaer i Landbruget ville ogsaa, det haaber han, støtte os i dette Anliggende.

Hoffægermester Sehested begjærede Ordet for at udtale, at han under sit Ophold i London 1851 ligeledes havde hørt, at den skotske Stud blev anseet som Nr. 1 og den jydsk der- efter som Nr. 2.

Profesfor Prosch tillægger Spørgsmaalet stor Betydning, men mener, at der i alle Spørgsmaal vedkommende Huusdyr-avlen maa handles efter en bestemt Plan, da der ellers nedbrødes, hvad man har været lang Tid om at opbygge. Det er af Præsidenten sat i Spidsen, at det er Fodningen, der efterstræbes; Fodningen giver Gevinst for Agerbruget, idet Dyret forbruger mere; men det er et Spørgsmaal, om Fodningen kan gaae hos os, idet vi ligge for langt fra Markedet og mangle de for denne heldige locale Forhold; man bør kun

febe, hvor Forholdene særlig egne sig dertil, som i Marstegnene, eller hvor Agerbruget drives fabrikmæssigt.

See vi hen til, hvad Jylland hidtil har præsteret i den Retning, da er det ikke fede Dyr, men Dyr til Fedning, saaledes som i alle magre Egne, der sælge til de gode. — Er det ikke muligt at bringe Kvæget paa saadanne Markeder, hvor de sælges til Fedning? Det stotste Kvæg maatte tidligere gjenne-gaae flere Markeder, inden det kom paa Slagtermarkedet. — Jo mere fuldfedet Dyret er, desto større er Tabet ved Transporten, og det stiger i et meget stærkt Forhold; man har Forsøg i Frankrig, hvorved et fuldfedet Dyr tabte 14 Pund af sin Vægt om Dagen, og det tilbagelagde dog kun een Miil daglig.

Han mener, at den fuldstændige Fedning kun bør udføres, hvor Transporten er let; det vilde være interessant at see Resultatet af Veininger af Dyr af forskjellig Fedningstilstand, deels overførte paa Dæk, deels under Dæk.

Han veed ikke, om vi kunne forsyne det engelske Marked; men vi maae betænke Valget mellem Fedning og Meieri, da vi ellers komme til at vakle; Anglerkvæget har den Fordeel, at det har været behandlet consequent, Syberne have derimod vaklet.

Han advarer imod at benytte Erfaringer af de Folk, som ikke optegne deres Erfaringer, uden med behørig Varsomhed, og anfører nogle Exempler paa, hvorledes en kort Tids Resultater have været forvejlet med Erfaring, som først fremkommer efter lang Tids Forløb.

Ritmester Møller finder Prisen for Fodring i 3 til 4 Dage meget billig, og spørger, hvilken Tid der maa ansees som heldigst for Export af Kreaturer, færdige til Fedning?

Statsraad Tesdorpf fremhæver, at Efterspørgselen efter magre Stude er meget stor, og mener, at Tiden er temmelig ligegyldig, da Englænderne fede paa mange Maader; med de nuværende Kornpriser er Stalden aldrig tom, hverken Sommer eller Vinter. Efteraaret er dog formodentlig den bedste Tid for de magre Stude, da Korngaardene om Efteraaret indkjøbe

deres magre Kreaturer, som de sælge om Foraaret; men de ere jo langt fra de eneste Kjøbere.

I de magre Egne af Jylland komme vi vel til at opdrætte i lang Tid endnu; men Spørgsmaalet er, om vi aldeles skulle opgive Fedningen, idet Forholdene jo nu ere saaledes, at den ene Gaard efter den anden gaaer over til Meieriet, fordi Fedningen ikke betaler sig; naar man seer hen til den Koncurrence, vort Korn og Smør er udsat for, mener han, at vi maae gjøre et alvorligt Forsøg paa at faae et tilfredsstillende Resultat ud af Fedningen, hvorom Konkurrencen ikke kan blive saa stor, da Amerika hverken kan levere levende Stude eller fersk Kjøb.

Det er saa heldigt for os, at de bedste Priser falde sammen med den gode Aarstid, og han mener derfor, at vi ligesaa godt maae kunne exportere som f. Ex. de østerrigste Lande, Portugal og andre lige saa langt bortliggende Lande.

Paa et Marked, som han overværede i London, vare disse Lande repræsenterede, men Danmark ikke.

Tægermester Mourier Petersen mener, at den gunstige Dom, som sælges over den danske Stud, er en Følge af, at den er fedet i Marsken; paa Sheffield Marked havde han en Samtale med en Slagter, som udtalte den samme gunstige Dom, men rigtignok tænkte paa Dyr, der kom fra Marskegnene.

Statsraad Tesdorpf udtaler, at man ikke maa fede med Korn alene, da Kjødet derved bliver for fast; vi maae bruge Roer ved Siden af.

Professor Prosch fremhæver, at Fedningsbistricterne samle sig om det store Marked, og til visse Tider af Aaret ere vi langt fra England. Ved Konkurrencen med Amerika om Meieriprodukter have vi dog 200 Aar forud ved vore udbiklede Racer, og der hører lang Tid til at danne disse, der kun ere Resultater af Røgt og Pleie.

Proprietair Jagerslev. Racen er ganske vist et Resultat af Røgt og Pleie; men vi kunne i enkelte Egne ikke forandre denne.

Studeopdrættet er navnlig i de Egne, hvor der er store Kjerstrækninger, tvunget, og de daarlige Studefalve behøve en lang Tid til at udvikle sig. Han har ikke opfattet Forholdet som en Konkurrence mellem Fodning og Meieridrivt, og mener ikke, at Tabet ved Forsendelsen til England kan være saa stort, som befrygtet af Professor Prosch; der er allerede ad privat Vej fra Island solgt et Parti Stude (1000 Stkr.) og det saaledes som de bruges i England.

Omkostningerne ere meget billige, navnlig synes Underholdet (c. 1 sh. om Dagen) ham utrolig billigt.

Statsraad Tesdorpf forklarer, at Studen af Noer og Høfaaer, hvad den kan æde, samt at Priserne ere de samme, som for de stotste Farmere, der tilføre en stor Mængde.

Zustitsraad Poulsen spørger, om Fragten er den samme for den magre som for den fede Stud.

Statsraad Tesdorpf svarer, at han har spurgt, om der kunde gjøres Forskjel paa Stude og Dvier; men dette kunde ikke opnaaes. Han kjender ikke nøie de Egne, hvor Stude kun kunne opdrættes, men mener, at noget bedre Fodring maa kunne betale sig, selv under de gunstigste Græsforshold, idet Studen tager med sig fra Vinteren til Sommeren.

Professor Prosch fremhæver, at Fodret maa være bedre i den sidste Tid, og at Dyret dog kun lægger lidt til, og det er det, som strax igjen gaaer tabt.

Tægermester Mourier Petersen spørger, om Dampskibsfarten ikke bliver for ringe paa Island, sammenlignet med Kjøbenhavn?

I de Egne, hvor Meieriet ikke kan betale sig, har man hidtil febet Faar; men Noedhyrkingen maa kunne gjøre en Forandring i Fodningsforholdene.

Statsraad Tesdorpf har seet en Stud fra Bøhmen, som blev solgt for 30 £; den kan dog neppe have tabt det halve Kjøb.

Til Tægermester Mourier Petersen svarer han, at Island maa have Fortrinet paa det Dampskib, der anløber

Narhuus baade for Kreaturer og Gods; herfra Verne maa man dog ogsaa helst sende med det, der gaaer direkte fra Kjøbenhavn, da det bruger circ. 24 Timer mindre.

Proprietair Ingerslev forsvarede ikke Opdrætningen i Syllands magre Egne, men mener, at man maa være forsigtig med at gjøre Forandring. Han anseer det for heldigst, at Dampstibsarten begynder smaat paa Sylland, navnlig da nu 1000 Stude expederes ad anden Veie.

Statsraad Hofman (Bang) takker Statsraad Tesdorpf for det opnaaede Resultat, især da det synes, at baade det fede og magre Dvæg vil kunne afgaae. Han beder Landmændene tage Profesfor Proschs Udtalelse om Racerne forsigtigt, da han har Exempler paa, at saavel jydsk Rør som thyske Faar langt oppe i Sverrig nu i over 20 Aar have bevaret deres eiendommelige Former uagtet de meget forandrede Forhold, hvorunder de ere komne.

Profesfor Prosch replicerer og sætter Historiens Dom, at Race kun er Resultat af Nøgt og Pleie, mod enkelt Mands Erfaring.

Statsraad Tesdorpf svarer Ingerslev, at Huusdyravl og Agerbrug maa følges ad; skal Studen fodres bedre, stilles der større Fordringer til Agerbruget; vi skulle kun stræbe efter at naae Maalet.

Gaardeier S. Petersen mener, at vi i Sylland vanskeligt kunne fede Dvæget til det engelske Marked, uden at det gaaer over Marsken. Den velfodrede Stud taber sig paa den daarligere Græsgang, medens den mindre velfodrede holder sig i samme Stand, om den ikke gaaer fremad.

Han troer, at Kreaturfødning fordrer et videre drevet Agerbrug end vort, og anbefaler derfor Forsigtighed, idet han tillige udtaler, at Koedyrkning neppe vil lykkes i de magre Egne af Sylland.

Han stiller det Spørgsmaal, om der fra Forhandlingerne ved Landmandsforsamlingerne foreligger noget Resultat om Gjødningens Værdi af Fede- og Malkeqvæg?

Forpagter Heide udtaler, at et godt Marked vil forbedre Racerne, idet man da kommer til at skjelne bestemt mellem Fede- og Malkeracer.

Statsraad Tesdorpf fremhæver, at Skjelning mellem Malke- og Federacen maa skee efter de givne Forhold, da vi endnu ikke vide, med hvilket Held vi kunne bringe Fedekreaturer til England; det kunde vel være, at vi kunne finde en saadan Race, som det kunde betale sig at fede, efterat de vare udmalkede, at vi af den kunne fede vore Udsætterkøer; Hol-

lænderne have i det mindste heldigt søgt at naae dette. Med Hensyn til Gjøbningen er det kun afgjort, at Landmanden maa see at skaffe sig den saa billigt som muligt; vi have hidtil ved Fjedningen kun faaet $\frac{2}{3}$ af Foderet betalt, saa at Gjøbningen har maattet tages for Resten; men paa en Række stotste Gaarde, hvor han har været, har Forholdet med de derværende Priser stillet sig ganske anderledes, idet de der ikke alene have Gjøbningen aldeles frit, men endog en ganske net Avance, efterat hvert \mathcal{A} Rjærne er betalt, nemlig 2 £ pr. Høved paa 5 Maaneder. De ligge jo Markedet nærmere; men vi skulle søge at faae Deel med i de gode Priser, som vi ved Englands vidunderlige Opkomst kunne indvinde.

Professør Prosch. Historien lærer tydelig, at vi ikke kunne forene en Malke- og en Federace; der har i den Henseende tid fundet en Forvevling af Navne Sted. I Frankrig indførtes Korthorn, idet man meente, at den var begge Dele; et saadant Dyr fremstillebes paa et Dyrskue i Nærheden af Mayence, hvor den fik Præmie som Malkeko, men det hedder, at den paafaldende lignede Røerne fra Sliens Bredder, saa at der altsaa har været en Forvevling af Navnene.

Forpagter Heide spørger, om man har Gjøbningen af Malkeqvæget frit, hvortil

Statsraad Tessdorpf svarer, at vi faae Høværkien betalt af Meieriprodukterne, naar vi holde gode Røer.

Hoffjægermester Sehested kan ikke sammenrime, at det kan betale sig at fede, naar Gjøbningen koster $\frac{1}{3}$, medens vi ved Meierigaardene kan have Gjøbningen frit.

Statsraad Tessdorpf fastholder sin Ytring, med den Bemærkning, at det har stillet sig saaledes her i de sidste Aar, da Markederne have været uheldige; det er kun et Beviis paa, at Fjedning under disse Forhold ikke kan betale sig, og en Grund til, at vi maae søge at stille Forholdet gunstigere.

Rammerherre Skeel taler for, at Dampstibet kan anløbe Frederikshavn; men

Statsraad Tessdorpf erklærer, at Selstabet i Leith ikke vil gaae ind derpaa, uagtet han har gjort sig megen Umage derfor.

Da Ingen yderligere begjærede Ordet, affluttede Præsidenten Forhandlingerne, idet han udtalte sin egen og Selstabet's Tak til Statsraad Tessdorpf for det Offer af Tid og Penge, hvorved han saa heldigt havde ordnet denne meget vigtige Sag.

De Tilstedeværende tiltraadte denne Udtalelse ved at reise sig.